

Janez Parapat, župnik in pisatelj.

(Spisal Josip Benkovič.)

Slep je, kdor se s petjem vkvarja,
Kranjec moj mu osle kaže;
Pevcu vedno sreča laže,
On živi, vmrje brez d'narja.

Prešeren.

Trpka usoda slovenskega pisatelja, katero je v teh besedah iz lastne izkušnje živo označil nesrečni naš pevec, preganjala je med mnogimi drugimi posebno neusmiljeno Janeza Parapata.

Sicer se je tudi v Slovencih ukoreninila navada, da zaslužne svoje može spoznavamo in slavimo šele po njih smrti, dočim se živih nikdo ni spominjal, malokdo se vne-mal za njih vzvišene ideje ali celó pomilovalno se smejal njih vstrajnim naporom; toda blagi mož, o katerem tu pišem, mnogo izkušen v življenju, tudi po smrti v slovstvu slovenskem, katero je neumorno množil, ni še dobil zasluženega spomenika, čeprav ga že lepo vrsto let krije hladna zemlja. In vendar — brez spomenika ne smé ostati ta vrli mož! Stavi ga hvaležno srce dobremu znancu, da ob njegovem spominu dobimo vzor po Slomšekovem geslu: „Malo govoriti, veliko delati, vse trpeti!“

Janez Parapat.

jedno hčer. Jožef je umrl še kot otrok; Ferdinand je v Bergamu na Laškem dovršil vojaško šolo in kot vojak nenadno umrl v Boki Kotorški še ne mesec dnij za bratom Janezom. Sestra Antonija se je primožila v Beljak na Koroško v hišo nemškega trgovca Moro-ta.

Janez še ni bil dopolnil četrtega leta, ko mu je umrl oče za sušico. Poslej je morala vdova sama skrbeti za otroke. Imela je na stanovanju nekaj dijakov, da je mogla lože preživiti družinico. Ljudsko šolo je dovršil jako dobro leta 1852. Še isto leto je vstopil v ljubljansko gimnazijo, katero je obiskoval osem let. Bolehnost, ki ga je tlačila že od mladih dnij, ovirala ga je v napredku. V višjih razredih se je poprijel raznih zasebnih studij, ki so mu zdravje še bolj krhale in provzročile, da ni več tako napredoval kakor poprej. Najbolj mu je bila pri srcu zgodovina, zlasti slovenska; zanimalo ga je sploh vse, kar je bilo v kaki zvezi z zgodovino.

Kot dijak je bil nekako vihrav: za vsako reč se je hitro vnel, a kmalu jo je popustil. To hibo opazamo nekoliko še v njegovem poznejšem delovanju. Da bi mogel čitati razna zgodovinska dela, začel se je učiti tudi modérnih jezikov; najbolj se je izuril v španščini. Po tolikih studijah, morda tudi radi bolehnosti, je postal resnoben in molčeč. Za družbo ni maral; celó s součenci je prav malo občeval. Redek je bil prijatelj, vpričo katerega se mu je razvezal jezik.

I.

Janez Parapat se je porodil dné 9. grudna l. 1838. v Ljubljani (Ulice na Grad šte. 10). Njegov oče, Peter Parapat, je bil rodom Istran iz buzetske okolice; služboval je v Ljubljani kot nadpaznik finančne straže. Bil je sicer iz slovenskega kraja, vendar ga je navdajalo precéj laško mišljenje. Mati Helena, rojena Ruschitz, je bila kočevska Nemka iz Koprivnika. Imela sta razven najstarejšega Janeza še dva sina in